

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.33>

УДК 330.3

Б. Ю. Кишакевич,

д. е. н., професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5721-8543>

Т. А. Лепак,

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-7627-8989>

АНТИКРИЗОВІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗАГРОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ

B. Kyshakevych

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of External Economic and Foreign Affairs, National University “Lviv Polytechnic”

T. Lepak,

Postgraduate student, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

ANTI-CRISIS MECHANISMS FOR RESTORING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF RETAIL TRADE IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF THREATS TO MACROECONOMIC STABILITY

У статті досліджено антикризові механізми відновлення інвестиційної привабливості роздрібної торгівлі в Україні в умовах загроз макроекономічній стабільності. Обґрунтовано, що традиційні інструменти стимулювання інвестицій втрачають ефективність у періоди воєнних дій, інфляційних процесів, валютних коливань і фіскальних дисбалансів. Визначено ключові ризики для роздрібної торгівлі, серед яких висока інфляція, нестабільність фінансової системи, зростання податкового навантаження та девальвація національної валюти. Запропоновано комплекс гнучких антикризових механізмів, які поєднують державну підтримку, корпоративні стратегії та міжнародну допомогу. Особливу увагу приділено фінансовим інструментам, цифровізації торговельних процесів, диверсифікації постачальників і локалізації виробництва. Показано роль програм соціальної підтримки та стимулювання зайнятості для збереження внутрішнього попиту. Проаналізовано досвід країн ЄС та Центрально-Східної Європи, який може бути адаптований в Україні. Наголошено на важливості розвитку державно-приватного партнерства та зміцнення довіри між бізнесом і владою. Зроблено висновок, що антикризові механізми повинні стати не лише інструментами короткострокової стабілізації, а й стратегічною основою довготривалого розвитку роздрібної торгівлі. Запропоновані підходи формують основу для створення гнучкої інвестиційної політики в умовах невизначеності. Вони здатні забезпечити підвищення конкурентоспроможності національного ринку та сприяти його інтеграції у європейський економічний простір. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів органами влади та бізнесом для формування ефективних рішень. Теоретичне значення роботи зумовлене розробкою підходів до трансформації класичних інструментів інвестиційної політики в умовах криз. Отримані результати підтверджують, що системне впровадження антикризових механізмів є запорукою стійкого розвитку роздрібної торгівлі України.

The article explores anti-crisis mechanisms for restoring the investment attractiveness of retail trade in Ukraine under threats to macroeconomic stability.

It substantiates that traditional investment stimulation tools lose their effectiveness during periods of war, inflationary pressures, currency fluctuations, and fiscal imbalances. Key risks for the retail sector are identified, including high inflation, financial system instability, increased tax burden, and national currency devaluation. A set of flexible anti-crisis mechanisms is proposed, combining state support, corporate strategies, and international assistance. Particular attention is paid to financial instruments, digitalization of trade processes, supplier diversification, and production localization. The role of social support programs and employment stimulation in maintaining domestic demand is emphasized. The experience of EU and Central and Eastern European countries, which can be adapted in Ukraine, is analyzed. The importance of developing public-private partnerships and strengthening trust between business and government is highlighted. It is concluded that anti-crisis mechanisms should become not only tools for short-term stabilization but also a strategic foundation for the long-term development of retail trade. The proposed approaches form the basis for creating a flexible investment policy in conditions of uncertainty. They are capable of increasing the competitiveness of the national market and promoting its integration into the European economic space. The practical value of the study lies in the possibility of using the obtained results by authorities and businesses for the formation of effective solutions. The theoretical significance of the research is determined by the development of approaches to transforming classical investment policy instruments under crisis conditions. The results confirm that systematic implementation of anti-crisis mechanisms is the key to sustainable development of retail trade in Ukraine.

Ключові слова: *роздрібна торгівля, інвестиційна привабливість, антикризові інструменти, макроекономічна стабільність, прогнозування загроз, цифровізація, державна політика, стійкий розвиток.*

Keywords: *retail trade, investment attractiveness, anti-crisis instruments, macroeconomic stability, threat forecasting, digitalization, state policy, sustainable development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Роздрібна торгівля є однією з ключових сфер національної економіки, яка формує значну частку внутрішнього валового продукту, забезпечує мільйони робочих місць та безпосередньо впливає на рівень добробуту населення. В умовах трансформаційних процесів та загострення макроекономічних загроз, зумовлених воєнними діями, інфляційними процесами, валютними коливаннями та фіскальними дисбалансами, саме роздрібна торгівля виявляється найбільш уразливою до зовнішніх і внутрішніх шоків. Інвестиційна привабливість галузі суттєво знижується через високі ризики ведення бізнесу, невизначеність регуляторного середовища, руйнування логістичних ланцюгів та падіння платоспроможного попиту населення.

Традиційні інструменти стимулювання інвестицій у таких умовах виявляються недостатньо ефективними, оскільки вони не враховують високого рівня невизначеності та комплексності кризових явищ. Це зумовлює потребу у формуванні нових, гнучких антикризових механізмів, спрямованих на адаптацію роздрібно́ї торгівлі до турбулентного макроекономічного середовища та створення умов для відновлення інвестиційної активності.

Особливої актуальності набуває питання розробки дієвих антикризових заходів, які б дозволили мінімізувати ризики для інвесторів, забезпечити стабільність функціонування торговельних підприємств та підтримати внутрішній попит. Важливим є також врахування досвіду країн Європейського Союзу, де під час фінансових та енергетичних криз успішно застосовувалися механізми фінансової підтримки бізнесу, цифровізації торговельних процесів, диверсифікації постачань і стимулювання зайнятості.

Таким чином, тема дослідження є надзвичайно актуальною, оскільки поєднує стратегічну мету відновлення інвестиційної привабливості роздрібно́ї торгівлі з необхідністю забезпечення макроекономічної

стабільності та створення умов для стійкого розвитку національної економіки в цілому.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблемам формування антикризових механізмів відновлення інвестиційної привабливості роздрібної торгівлі в Україні присвячено чимало наукових досліджень та публікацій, серед яких слід виокремити роботи Т. Мельник [1], Бойчик М., Собко О. М., Спак Г. І. [2], Кишакевич Б.Ю. [3],[4], Мунька С. С. [5], Славкової А., Колісник Д. [6], Талах Ю. В. [7],[8] та інші. Незважаючи на те, що у сучасній науковій літературі достатньо ґрунтовно висвітлено окремі аспекти розвитку роздрібної торгівлі, інвестиційної привабливості та впровадження окремих інструментів її підтримки, ці дослідження переважно стосуються стабільного економічного середовища. Водночас проблематика формування комплексних антикризових механізмів у роздрібній торгівлі в умовах макроекономічної нестабільності та воєнних викликів залишається дослідженою недостатньо. Саме це підкреслює актуальність нашої теми, яка поєднує вивчення загроз макроекономічній стабільності та пошук ефективних інструментів відновлення інвестиційної активності у кризових умовах.

Мета статті – обґрунтувати необхідність формування та впровадження антикризових механізмів відновлення інвестиційної привабливості роздрібної торгівлі в Україні в умовах загроз макроекономічній стабільності, визначити ключові ризики для галузі та запропонувати інструменти державної і корпоративної політики.

Виклад основного матеріалу. У кризових умовах традиційні інструменти стимулювання інвестицій не завжди забезпечують бажаний результат, оскільки вони орієнтовані переважно на стабільне економічне середовище, яке втрачає передбачуваність під впливом зовнішніх та внутрішніх шоків. Роздрібна торгівля, яка є надзвичайно чутливою до змін купівельної спроможності населення та макроекономічних коливань, опиняється під подвійним тиском — з одного боку скорочення споживчого

попиту, а з іншого — зростання витрат на імпорт, логістику та фінансові ресурси. Традиційні інструменти, як-от податкові пільги чи спрощені умови кредитування, втрачають ефективність у випадку, коли загальний інвестиційний клімат характеризується високими ризиками та низьким рівнем довіри з боку інвесторів. Саме тому необхідно формувати комплекс антикризових механізмів, які здатні враховувати фактори макроекономічної нестабільності та підвищувати стійкість роздрібної торгівлі. Такі механізми мають бути більш гнучкими, оперативними та адаптивними до змін, ніж класичні інструменти інвестиційної політики.

Важливим елементом є фінансова підтримка підприємств роздрібної торгівлі через державні гарантії та спеціальні фонди, що компенсують частину ризиків інвесторів. Крім того, актуальними стають інституційні механізми, спрямовані на мінімізацію регуляторних бар'єрів та створення стабільного правового середовища для бізнесу навіть у кризових умовах. Значну роль відіграє й розвиток цифрової інфраструктури, адже електронна комерція демонструє меншу залежність від традиційних каналів постачання та здатна швидше реагувати на зміни споживчих уподобань. Антикризові механізми також повинні включати елементи диверсифікації постачань, що дозволить уникнути критичної залежності від окремих імпортних ринків та зменшити логістичні ризики. В умовах інфляційного тиску та нестабільності валютного курсу надзвичайно важливими стають інструменти хеджування фінансових ризиків, які допомагають утримувати витрати бізнесу під контролем [3]. Не менш суттєвим є аспект підтримки внутрішнього попиту через соціальні програми, які здатні частково стабілізувати рівень споживчої активності населення.

Держава має стимулювати розвиток державно-приватного партнерства, яке дозволяє розподіляти ризики між учасниками та забезпечувати стабільність інвестиційних проєктів. У кризових умовах особливу увагу слід приділяти довірі між бізнесом та владою, адже без прозорої політики та передбачуваних рішень жодні інструменти не будуть дієвими [2].

Антикризові механізми повинні мати короткостроковий ефект для зниження гострих ризиків та довгострокову орієнтацію на відновлення інвестиційної привабливості. Важливим напрямом є міжнародна фінансова та технічна допомога, яка може забезпечити додаткові ресурси для підтримки галузі. У цьому контексті варто звернути увагу на досвід країн Центральної та Східної Європи, де в умовах кризових явищ застосовувалися механізми кредитних гарантій, спеціальних інвестиційних агентств та електронних торговельних платформ. Україна може адаптувати цей досвід з урахуванням власної специфіки та викликів воєнного часу.

Антикризові механізми мають також забезпечувати швидке реагування на зовнішні шоки, зокрема через формування кризових штабів у сфері торгівлі, які координуватимуть дії уряду, бізнесу та інвесторів. Розвиток локальних виробничих і логістичних ланцюгів сприятиме зменшенню залежності від імпорту та зміцненню економічної безпеки [5]. Гнучкість роздрібної торгівлі можлива лише за умов упровадження сучасних управлінських технологій, які передбачають використання аналітики великих даних та прогнозування попиту. Особливу увагу необхідно приділяти адаптивним бізнес-моделям, які дозволяють швидко змінювати асортимент, формати торгівлі та канали збуту залежно від економічних умов.

Одним із ключових напрямів є активізація малого та середнього бізнесу, що в умовах гнучкої підтримки здатен швидше відновлюватися та генерувати інноваційні рішення. Антикризові механізми повинні включати також інструменти зниження транзакційних витрат, що дозволить підвищити ефективність торговельних операцій. Важливо створити умови для активнішої участі міжнародних рітейлерів, які можуть привнести сучасні практики управління та підвищити конкурентоспроможність українського ринку [6].

Одночасно необхідно зберігати баланс між відкритістю для інвестицій та захистом національних інтересів, особливо у стратегічних сегментах роздрібної торгівлі. Врахування ризиків макроекономічної нестабільності є

передумовою для формування реалістичних та ефективних антикризових стратегій. Традиційні інструменти залишаються важливими, але лише у поєднанні з інноваційними підходами та гнучкими механізмами вони здатні забезпечити результат. Таким чином, завдання полягає не стільки у відмові від класичних засобів підтримки, скільки у їх трансформації під нові реалії економічного розвитку.

Гнучкість роздрібної торгівлі стає ключовим чинником збереження її інвестиційної привабливості навіть в умовах нестабільності. Ця гнучкість проявляється у здатності швидко пристосовуватися до змін ринкового середовища, впроваджувати нові технології та формати обслуговування. Саме поєднання державних антикризових механізмів, корпоративних стратегій адаптації та інноваційних бізнес-рішень формує основу для відновлення довіри інвесторів. Розвиток партнерських відносин з міжнародними організаціями дозволяє залучати фінансову та консультативну підтримку для посилення стабільності [7].

Ефективна комунікація між владою, бізнесом і суспільством підвищує рівень прогнозованості економічних процесів. У результаті формується середовище, у якому навіть за умов макроекономічних загроз можливо забезпечити мінімізацію ризиків та відновлення інвестиційної активності. Таким чином, антикризові механізми стають не лише інструментами тимчасової підтримки, а й стратегічною основою довготривалого розвитку роздрібної торгівлі в Україні. У таблиці 1 зібрано антикризові механізми, здатні зменшувати вплив ризиків макроекономічної нестабільності на інвестиційну привабливість роздрібної торгівлі.

**Таблиця 1. Антикризові механізми відновлення інвестиційної
привабливості роздрібно́ї торгівлі в умовах макроекономічної
нестабільності**

Ризик макроекономічної нестабільності	Наслідки для роздрібно́ї торгівлі	Антикризові механізми
Висока інфляція	Зменшення купівельної спроможності населення, падіння продажів	Запровадження цільових програм підтримки доходів населення; податкові пільги для підприємств торгівлі; контроль за цінами на соціально значущі товари
Девальвація гривні, валютні коливання	Зростання вартості імпортованих товарів, відтік іноземних інвесторів	Використання валютних хеджінгових інструментів; диверсифікація постачальників; стимулювання локалізації виробництва
Високі кредитні ставки, фінансова нестабільність	Обмежений доступ до фінансування, неможливість модернізації	Програми державних гарантій; компенсація відсоткових ставок; створення інвестиційних фондів розвитку торгівлі
Дефіцит бюджету та боргове навантаження	Зростання податкового тиску, скорочення стимулів для бізнесу	Оптимізація податкового регулювання; тимчасові податкові канікули для МСП; залучення міжнародної фінансової допомоги
Військові ризики та руйнування інфраструктури	Перебої в логістиці, високі ризики інвестицій	Створення державних страхових фондів для інвесторів; підтримка логістичних хабів; розвиток регіональних торговельних кластерів
Зростання тарифів на енергоносії	Підвищення витрат на утримання торгових площ	Інвестиції у енергоефективність; державні програми компенсації частини тарифів; використання альтернативних джерел енергії
Соціальна напруга, безробіття	Зменшення попиту, ризики протестів	Програми зайнятості; підтримка малого бізнесу; створення державних та муніципальних торговельних майданчиків
Зростання тіньового сектору	Нерівні умови конкуренції	Посилення контролю за нелегальною торгівлею; цифровізація обліку та податкових процесів; розвиток cashless-економіки
Часті зміни законодавства	Непередбачуваність бізнес-середовища	Запровадження стабілізаційних пактів; консультації з бізнесом перед змінами; гармонізація з європейським правом

Загрози макроекономічній стабільності мають прямий і опосередкований вплив на інвестиційну привабливість роздрібно́ї торгівлі в Україні, адже саме ця сфера найбільш чутлива до динаміки внутрішнього

попиту та фінансової ситуації. Однією з ключових загроз є інфляція, яка знижує реальні доходи населення та стримує купівельну спроможність, що призводить до падіння обсягів продажів. Високий рівень інфляції також змушує торговельні мережі підвищувати ціни, роблячи їх менш конкурентоспроможними на внутрішньому ринку. Другою загрозою є валютні коливання, адже значна частина товарів у роздрібній торгівлі імпортується, і нестабільність курсу гривні різко збільшує витрати бізнесу. Девальвація національної валюти знижує інтерес іноземних інвесторів, оскільки зростають ризики втрати капіталу [1]. Третьою проблемою виступає дефіцит бюджету та зростання державного боргу, які тиснуть на фінансову політику та провокують підвищення податкового навантаження.

Податковий тиск безпосередньо зменшує прибутковість підприємств роздрібною торгівлі та робить їх менш привабливими для інвесторів. Важливою загрозою є нестабільність банківської системи та високі кредитні ставки, що обмежує можливості торговельних підприємств залучати фінансування для розвитку. Дефіцит кредитних ресурсів зменшує можливості оновлення торговельних площ, модернізації обладнання та впровадження цифрових технологій. Додаткову небезпеку становить безробіття та зниження рівня доходів населення, яке зменшує внутрішній попит і створює ризики для зростання тіньової економіки. Невизначеність у сфері енергетики, зокрема зростання тарифів на електроенергію та газ, підвищує операційні витрати торговельних компаній. Енергетична залежність від імпорту формує додаткові ризики, пов'язані з глобальною кон'юнктурою та геополітикою. Військові дії та руйнування інфраструктури є найбільш критичною загрозою, оскільки вони безпосередньо впливають на логістику, транспортні витрати та збереження товарних запасів.

Невизначеність безпекового середовища знижує бажання інвесторів вкладати у довгострокові проєкти. Важливим чинником макроекономічної нестабільності є зниження обсягів експорту та імпорту, що послаблює торговельний баланс і призводить до дефіциту валюти. Коливання

зовнішньоекономічної активності одразу відображаються на асортименті та цінах у роздрібній торгівлі. Загрозою є і зростання зовнішнього боргового навантаження, яке робить економіку більш залежною від рішень міжнародних фінансових організацій. Зменшення інвестиційної активності у приватному секторі знижує темпи модернізації торговельних мереж. Зовнішньополітична нестабільність та геополітичні ризики формують негативні очікування, що відображається на настроях інвесторів. Відтік капіталу за кордон у пошуках безпечніших ринків створює дефіцит внутрішніх інвестицій. Нестабільність у податковій політиці та постійні зміни законодавства формують середовище непередбачуваності, яке відлякує потенційних інвесторів у роздрібну торгівлю. Важливим викликом є зростання тіньового сектору, який знижує рівень прозорості та підвищує конкурентні ризики для легальних гравців ринку [4].

Макроекономічна нестабільність також проявляється у міграційних процесах: відтік робочої сили знижує кадровий потенціал торгівлі. Недостатній рівень захисту прав інвесторів і слабка судова система створюють додаткові ризики для розвитку торговельного бізнесу. Уповільнення темпів ВВП та коливання рівня економічного зростання негативно впливають на прогнози прибутковості роздрібних компаній. Інвестиційна привабливість зменшується також через низький рівень інновацій у сфері торгівлі, що є наслідком обмежених фінансових ресурсів. Порушення ланцюгів постачання та зростання транспортних витрат є прямим наслідком макроекономічної нестабільності та загроз для логістики. Інфраструктурні обмеження знижують можливість розширення торговельних мереж. Важливим фактором ризику є корупція та низький рівень довіри до державних інституцій, які впливають на прозорість ведення бізнесу. Високий рівень регуляторного тиску у кризових умовах лише поглиблює проблеми замість того, щоб сприяти розвитку галузі.

Зростання соціальної напруги також створює додаткові ризики для стабільності роздрібною торгівлі. Недостатня диверсифікація економіки

робить роздрібну торгівлю надмірно залежною від кількох секторів. Посилення зовнішніх шоків, таких як пандемії чи глобальні фінансові кризи, миттєво відображається на рівні продажів та інвестиційній активності. Таким чином, загрози макроекономічній стабільності формують багатфакторний негативний вплив, що обмежує інвестиційні потоки у роздрібну торгівлю України та вимагає розробки комплексних антикризових механізмів для їх мінімізації. У таблиці 2 показано загрози макроекономічній стабільності та їхній вплив на інвестиційну привабливість роздрібної торгівлі в Україні.

Таблиця 2. Загрози макроекономічній стабільності та їхній вплив на інвестиційну привабливість роздрібної торгівлі в Україні

Загроза макроекономічній стабільності	Вплив на інвестиційну привабливість роздрібної торгівлі
Висока інфляція	Зниження купівельної спроможності населення, падіння обсягів продажів, зменшення прибутковості бізнесу
Девальвація гривні та валютні коливання	Зростання витрат на імпортовані товари, зниження привабливості для іноземних інвесторів
Дефіцит бюджету та боргове навантаження	Підвищення податкового тиску, скорочення державних програм підтримки бізнесу
Високі кредитні ставки та фінансова нестабільність	Обмежений доступ до фінансування, неможливість модернізації та розширення торговельних мереж
Зростання безробіття та падіння доходів	Зменшення внутрішнього попиту, зниження оборотів у роздрібній торгівлі
Зростання тарифів на енергоносії	Підвищення операційних витрат підприємств, скорочення інвестицій у розвиток
Військові дії та руйнування інфраструктури	Порушення логістики, підвищення ризиків збереження товарних запасів, падіння довіри інвесторів
Нестабільність зовнішньої торгівлі	Зменшення асортименту товарів, підвищення цін, ризики дефіциту продукції
Відтік капіталу за кордон	Зменшення внутрішніх інвестиційних ресурсів, скорочення проєктів у сфері торгівлі
Корупція та слабка судова система	Зниження рівня захищеності інвесторів, зменшення довіри до ринку
Часті зміни законодавства	Непередбачуваність бізнес-середовища, зростання транзакційних витрат
Зростання тіньового сектору	Нерівні умови конкуренції, зниження прозорості ринку
Міграція робочої сили	Кадровий дефіцит у сфері торгівлі, збільшення витрат на підготовку персоналу
Соціальна напруга	Зростання ризиків для функціонування бізнесу та довгострокових інвестицій

Досвід країн Європейського Союзу та Центрально-Східної Європи показує, що ефективними є механізми кредитних гарантій, діяльність

інвестиційних агентств і цифровізація торговельних процесів, що може бути адаптовано в українських умовах. Крім того, міжнародна фінансова і технічна допомога є важливим чинником зміцнення галузі. У кризових ситуаціях доцільно створювати кризові штаби для координації дій бізнесу, влади та інвесторів, що дозволить оперативно реагувати на загрози. Розвиток партнерства між державою і бізнесом забезпечує розподіл ризиків і підвищує довіру учасників ринку. Сучасні управлінські технології, зокрема використання аналітики великих даних, дозволяють прогнозувати попит і оптимізувати бізнес-моделі.

Гнучкість та адаптивність торговельних компаній стають вирішальними чинниками підтримки їхньої інвестиційної привабливості. Одночасно слід знижувати транзакційні витрати і стимулювати розвиток cashless-економіки, що підвищує ефективність операцій. Важливим є і контроль за тіньовою торгівлею, адже саме вона створює нерівні умови конкуренції та відлякує інвесторів. У результаті поєднання державних антикризових заходів, корпоративних стратегій адаптації та міжнародної підтримки формується нове підґрунтя для розвитку.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що роздрібна торгівля в Україні є однією з найчутливіших сфер національної економіки до впливу макроекономічних загроз, адже саме вона першою реагує на падіння купівельної спроможності населення, інфляційний тиск та девальваційні процеси. Традиційні інструменти стимулювання інвестицій, які добре працюють у стабільному середовищі, в умовах воєнних дій, валютних коливань і зростання податкового навантаження втрачають свою ефективність. Тому ключовим завданням є розробка і впровадження комплексних антикризових механізмів, що поєднують короткострокові інструменти мінімізації ризиків та довгострокові стратегії відновлення інвестиційної активності. Важливу роль у цьому відіграють державні гарантії, фонди компенсації ризиків, програми пільгового кредитування та податкові стимули для підприємств роздрібної

торгівлі. Не менш значущим є розвиток цифрової інфраструктури, адже електронна комерція та цифрові сервіси забезпечують гнучкість та оперативність у кризових умовах.

Важливим напрямом є диверсифікація постачальників і локалізація виробництва, що дозволяють зменшити логістичні ризики та підвищити економічну безпеку. У контексті соціальної напруги необхідними є програми підтримки доходів населення і стимулювання зайнятості, що здатні стабілізувати внутрішній попит. Малі та середні підприємства потребують особливих умов підтримки, оскільки саме вони можуть швидше адаптуватися до викликів та пропонувати інноваційні рішення. Водночас надзвичайно важливо забезпечити прозорість регуляторного середовища і стабільність законодавчих рішень, адже непередбачуваність політики знижує довіру інвесторів. Баланс між залученням міжнародного капіталу та захистом національних інтересів має стати принципом розвитку стратегічних сегментів торгівлі. Таким чином, антикризові механізми у роздрібній торгівлі слід розглядати не лише як тимчасові інструменти, а як стратегічну основу довготривалого зростання інвестиційної привабливості галузі.

Література

1. Melnyk T. Ukrainian business under conditions of war: current state, challenges and the ways to solve them. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Vol. 7, No. 3. P. 07. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>
2. Бойчик М., Собко О. М., Спяк Г. І. Основні тренди розвитку роздрібної торгівлі України в період нестабільності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2021. № 7. С. 38-46.
3. Кишакевич Б. Ю., Демедюк Б. Т., Сисюк В. І. Цифровізація малого та середнього бізнесу: виклики та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 2. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.2.82
4. Кишакевич Б. Ю. Проблема вибору мір ризику в контексті світової фінансової кризи. *Науковий вісник Національного лісотехнічного*

університету України. 2010. № 20.2. С. 178-186. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2010/20_2/178_Kyszakiewicz_20_2.pdf

5. Мунька С. С. Оцінка інвестиційної привабливості пріоритетних галузей економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка. 2021. № 1. С. 28-35. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.1-4

6. Славкова А., Колісник Д. Інвестиційна привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. Економіка та суспільство. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-138>

7. Талах Ю. В. Стан інвестиційної активності в торгівлі України до війни та виклики у воєнний період. Академічні візії. 2024. № 29. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/959>

8. Талах Ю. Оцінювання інвестиційної активності у роздрібній торгівлі України в контексті характеристики рівня її інвестиційної привабливості. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. Vol. 338, No. 1. P. 499-504. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-74>

References

1. Melnyk, T. (2023), “Ukrainian business under conditions of war: current state, challenges and the ways to solve them”, Journal of Innovations and Sustainability, vol. 7(3), p. 07. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>

2. Boichyk, M. Sobko, O.M. and Spiak, H.I. (2021), “Main trends in the development of retail trade in Ukraine during instability”, Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal «Internauka». Serii: Ekonomichni nauky, vol. 7, pp. 38-46.

3. Kyshakevych, B.Yu. Demediuk, B.T. and Sysiuk, V.I. (2024), “Digitalization of small and medium-sized businesses: challenges and prospects”, Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 2. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.2.82

4. Kyshakevych, B.Yu. (2010), “The problem of choosing risk measures in the context of the global financial crisis”, Naukovyi visnyk Natsional'noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy, vol. 20.2, pp. 178-186, available at:

https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2010/20_2/178_Kyszakiewicz_20_2.pdf (Accessed 25 Sept 2025).

5. Mun'ka, S.S. (2021), "Assessment of investment attractiveness of priority sectors of Ukraine's economy", Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomika, vol. 1, pp. 28-35. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.1-4

6. Slavkova, A. and Kolisnyk, D. (2023), "Investment attractiveness of Ukraine: realities in the conditions of war and prospects for post-war recovery", Ekonomika ta suspil'stvo, vol. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-138>

7. Talakh, Yu.V. (2024), "The state of investment activity in Ukraine's trade before the war and challenges during the war", Akademichni vizii, vol. 29, available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/959> (Accessed 25 Sept 2025).

8. Talakh, Yu. (2025), "Assessment of investment activity in Ukraine's retail trade in the context of characterizing its investment attractiveness", Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, vol. 338(1), pp. 499-504. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-74>

Стаття надійшла до редакції 03.10.2025 р.